

Innst. 80 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:162 S (2009–2010)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine M. Eriksen Søreide, Ivar Kristiansen, Peter Skovholt Gitmark, Lars Myraune og Gunnar Gundersen om en ny helhetlig befalsordning for Forsvaret

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Ine M. Eriksen Søreide, Ivar Kristiansen, Peter Skovholt Gitmark, Lars Myraune og Gunnar Gundersen fremmet 16. juni 2010 følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en ny helhetlig befalsordning for Forsvaret.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Anita Orlund og Helga Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Siv Jensen, Tone Liljeroth, Peter N. Myhre og Torkil Åmland, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, viser til representantforslaget der det anmodes om at regje-

ringen bør fremme forslag til en ny helhetlig befalsordning for Forsvaret.

Komiteen deler forslagsstillernes syn på at innretningen på befalsordningen i Forsvaret er av stor viktighet.

Forsvarsministeren har i brev til komiteen av 20. oktober 2010 redegjort for at departementet i 2009 startet arbeidet med et nytt direktiv som skal samle alle bestemmelsene om befalsordningen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, merker seg at når dette arbeidet er slutført, og i den grad det avdekkes behov for endringer i befalsordningen, vil dette bli forelagt Stortinget på vanlig måte.

Flertallet merker seg videre at Stortinget vil bli invitert til å diskutere befalsordningen på et overordnet nivå i forbindelse med arbeidet med ny langtidsplan for Forsvaret. På denne bakgrunn mener flertallet at intensjonen i representantforslaget vil bli ivaretatt.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Forsvarsdepartementets svar til komiteen av 20. oktober 2010, og merker seg at departementet siden 2009 har arbeidet med å utarbeide et nytt BO-direktiv som skal gi utfyllende bestemmelser om endringer i befalsordningen siden forrige direktiv, og samle alle bestemmelser om befalsordningen i ett enkelt dokument. Disse medlemmer ser positivt på dette arbeidet, og anser det som nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å møte intensjonen og realiteten i representantforslaget.

Disse medlemmer understreker at det i en situasjon hvor det fortsatt pågår store omstillinger i Forsvaret og operasjonsmønster og struktur er sterkt endret i løpet av kort tid, er avgjørende at Forsvarets personell gis oversiktlige forutsigbare og enhetlige

vilkår for sin arbeidssituasjon. Dagens befalsordning gir ikke slike vilkår, selv om gjeldende regelverk samles i ett dokument slik Forsvarsdepartementet legger opp til. Faktorer som beordringsplikt til utenlandsoperasjoner og innføringen av avdelingsbefalsordningen har skapt nye forutsetninger. Disse medlemmer mener at særlig erfaringene med avdelingsbefalsordningen, etablert gjennom Innst. S. nr. 234 (2003–2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003–2004), nødvendiggjør en helhetlig gjennomgang av hele befalsordningen. Det er vesentlig at denne ordningen videreutvikles med bakgrunn i erfaringene som er gjort og vurderes i en bredere sammenheng utover det kun å være en endring i befalssystemet. Ordningen går på tvers av de fleste andre etablerte strukturer i arbeidslivet og skaper spesielle behov for denne gruppen, særlig knyttet til utdanning og kompetanseheving under tjenesten, aldersgrenser og pensjonsvilkår. Sentrale offiserer, som Generalinspektøren for Hæren og tidligere forsvarssjef har uttalt seg klart om behovet for endringer i dagens befalsstruktur, med fokus på såkalte «spesialistbefal». Disse medlemmer mener dette er problemstillinger som må vurderes i en ny befalsordning.

Disse medlemmer har videre merket seg at personellorganisasjoner i Forsvaret ikke er tilfreds med den gjeldende ordning, og anser dagens regelverk som fragmentert, til dels selvmotsigende og at regelverket åpner for feiltolkninger og uheldig personellforvaltning. Disse medlemmer har også merket seg at personellorganisasjonene har uttrykt skepsis til fremdrift og retning for arbeidet med BO-direktivet og vil understreke nødvendigheten av at et videre arbeid med en ny befalsordning skjer i samråd med dem. Befalsordningen legger sammen med annet lovgrunnlag grunnlaget for personalforvaltning, eventuelt reglement og generelle vilkår for

militært befall. Slik forvaltning må løpende reguleres gjennom forhandlinger mellom partene i etatene. Det er viktig at organisasjonene sikres reell innflytelse på forvaltningspraksis og at det er partene i etaten som i fellesskap utarbeider denne gjennom forhandlinger. En klarere og mer ryddig befalsordning vil bidra til forbedret styring og redusere sjansen for uhjemlet personalforvaltning av militært befall.

Disse medlemmer viser til svar fra statsråden datert 20. oktober 2010, men mener at dette ikke ivaretar intensjonene i Dokument 8:162 S (2009–2010). Disse medlemmer fremmer derfor det opprinnelige forslaget dokumentet.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en ny helhetlig befalsordning for Forsvaret.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:162 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine M. Eriksen Søreide, Ivar Kristiansen, Peter Skovholt Gitmark, Lars Myraune og Gunnar Gundersen om en ny helhetlig befalsordning for Forsvaret – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 17. november 2010

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Sverre Myrli

ordfører

Vedlegg 1**Brev fra Forsvarsdepartementet v/statsråden til utenriks- og forsvarskomiteen,
datert 20. oktober 2010****Anmodning om departementets uttalelse til Dokument 8:162 S (2009-2010)**

Jeg viser til brev fra utenriks- og forsvarskomiteen av 6. oktober 2010. I brevet bes det om Forsvarsdepartementets uttalelse på representantforslaget om at Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en ny helhetlig befalsordning for Forsvaret.

Representantforslaget understreker ganske riktig at siden innføringen av den nye befalsordningen i 1995, har Stortinget samtykket til en rekke endringer og justeringer i ordningen. De største endringene fremkom som en følge av Bondevik II-regjeringens forslag til langtidsplan for Forsvaret 2005–2008, og det påfølgende forslaget til ny lov om personell i Forsvaret.

Stortingets endringer av befalsordningen og Forsvarsdepartementets føringer til denne, gjenspeiles normalt gjennom et eget direktiv fra departementet (BO-direktivet). Siste BO-direktiv ble utgitt 13. juli 2006, og tok hovedsakelig for seg de endringer som ble foretatt i 2004.

Forsvarsdepartementet startet i 2009 arbeidet med et nytt BO-direktiv, som da blant annet tok

utgangspunkt i å gi utfyllende bestemmelser til endringene i befalsordningen etter forrige BO-direktiv. Underveis har departementet funnet behov for å samle alle bestemmelsene om befalsordningen. Dette innebærer at det i ett samlet dokument vil fremgå både selve befalsordningen behandlet av Stortinget og departementets føringer og policy knyttet til de respektive områdene i befalsordningen. Dette vil gi den oversikten representantforslaget etterspør. Når dette er slutført, og mulige mangler er avdekket, vil man ha bedre grunnlag for å ta stilling til om det er behov for å gjøre endringer i selve befalsordningen. I den grad det avdekkes behov for endringer i befalsordningen, vil dette bli forelagt Stortinget på vanlig måte.

Eventuelle behov for endringer i befalsordningen, vil også bli en integrert del av det kontinuerlige langtidsplanarbeidet. Stortinget vil derfor bli invitert til å diskutere befalsordningen på et overordnet nivå ifm. arbeidet med ny langtidsplan.

Befalsorganisasjonene er holdt løpende orientert om arbeidet, og departementet vil også involvere dem i utarbeidelsen av det nye BO-direktivet.

